7
(3520)
9. 4. 2020
Cena 0,40 €

НОВЕ ЖИТТЯ

DVOJTÝŽDENNÍK RUSÍNOV-UKRAJINCOV SR • ДВОТИЖНЕВИК РУСИНІВ-УКРАЇНЦІВ СР

Легеневі вентилятори з Кошиць збільшують шанси на життя в 5 разів

У час, коли людство потерпає від коронавірусу COVID-19, медіа оприлюднили інформацію, що кошицькі науковці і лікарі доц. Павол Терек (70), проф. Вільям Донич (57) та розробники з *Chirana Medical* – інженери Ганак, Кольник і Іштоня розробили унікальний вентилятор легенів.

Якщо його виробництво розшириться, це значно допомогло б врятувати життя найвразливіших пацієнтів.

Словацькі вчені спільно працювали над розробкою патенту доц. Терека, над новим методом вентиляції та впровадження його у вентилятор легенів, який є єдиним у світі.

▲ *Професор Вільям Доніч (57) з Кошиц.*

«Ми маємо справу з методами, щоб якомога більше повітря потрапило до здорових, а також уражених хворобою легеневих міхурів, тим самим покращуючи запас кисню в організмі», – каже професор Вільям Донич. В 3 – 5 разів більш ефективна, запрограмована багаторівнева вентиляція зі змінним тиском, об'ємом, витратою та часом (PMLV) робить вентилятори *Chirana Aura* настільки унікальними.

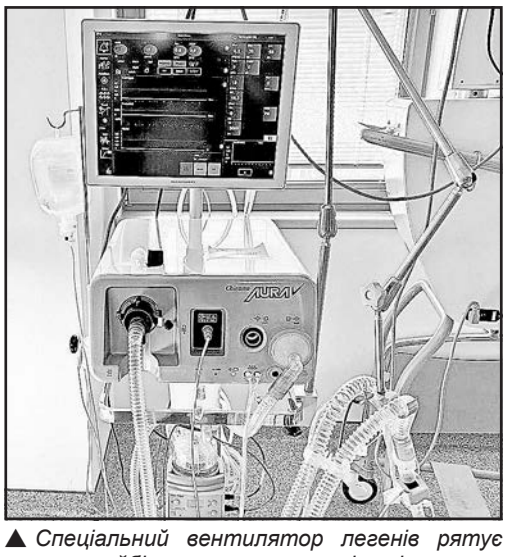

▲ *Спеціальний вентилятор легенів рятує життя найбільш вразливих пацієнтів.*

«Ще одним унікальним методом є високочастотна вентиляція легенів зі штучним кашлем, яка дозволяє видалити слиз з дихальних шляхів неінвазивним способом і без травм дихальних шляхів і таким чином підтримувати їх в чистоті. Прилад *Paravent PAT-E* на базі цього методу виробляє компанія Kalas Medical Ltd. в Поважській Бистриці. Обидва методи доповнюють один одного і збільшують шанс на виживання втричі-вп'ятеро», – сказав проф. Донич. Таких пристроїв у Словаччині наразі є близько 70 штук, тоді як ціна одного, залежно від обладнання, коливається від 25 до 40 тисяч євро.

На даний момент у світі величезний попит, тому США хотіли б придбати 55 тисяч штук та їх ліцензовану продукцію. «Цей вентилятор легенів є абсолютним лідером серед вентиляторів для критично хворих пацієнтів, які страждають не тільки вірусною хворобою легенів», – сказав проф. Донич. Ці методи знайдуть застосування у світі і після подолання пандемії COVID-19.

Штучна вентиляція легенів, розроблена вченими та лікарями Кошиць, є найбільш ефективним методом у світі для лікування вірусних захворювань легенів, а також інших серйозних легеневих травм.

-р-

▲ *На фото: декан проф. інж. Юзеф Заяц, PhD. та працівники факультету виробничих технологій Технічного університету в Кошицях з примаркою головним лікарем з ARA MUDr. Любомирою Романовою, PhD.*

3D-друком проти COVID-19

Крім боротьби з COVID-19, наше суспільство також бореться з великим дефіцитом захисних засобів не тільки для захисту населення країни, але і для захисту працівників сфери охорони здоров'я.

Ось чому було запущено новий проєкт під назвою Pomoznemocnici.sk, який дає можливість людям, які працюють з 3D-принтерами, створювати щити з плексигласу (plexisklo) для медичних працівників.

До цього виняткового проєкту також нещодавно приєднався Факультет виробничих технологій, що базується в Пряшеві, який бере участь у виробництві цих спеціальних захисних щитів у своїй Лабораторії реверсного іжненерства. Співробітники факультету використовують повну потужність лабораторії, щоб допомогти навколишнім медичним установам безпечно виконувати свою роботу в цей важкий період. На днях 30 екземплярів було передано ARO у Пряшеві.

-р-

Її любов – народна пісня
(З нагоди життєвого ювілею Марії Мачошко)

Цими днями свій круглий життєвий ювілей відзначає співачка, талант якої подивляють всі. Спів їй дав крила, з співом вона пройшла континентами світу.

І все ж найрідніше і наймиліше її серцю рідне селечко Потічки недалеко Стропкова, де вона народилася 30 березня 1940 р. Українську основну школу вона закінчила в Стропкові, а від 1956 р. до виходу на пенсію в 1998 р. була солісткою Піддуклянського українського народного ансамблю (нині ансамбль «Пульс»). З цим ансамблем вона виступала майже в усіх селах та містечках Пряшівщини, в багатьох більших містах Чехії й Словаччини, але і в Болгарії, Україні, Польщі, Великобританії, Франції, Австрії, співала для краянів в США, Канаді та ін. З Оркестром Брненського радіо їй довелось побувати навіть в Африці.

Її нерозлучними партнерами у співі були Йожко Пригода та Рудольф Смотер, але й Реґіна Ярощак, Марія Ілящик, Марія Грабовська та багато інших. В 1979 р. її було нагороджено титулом *Зразковий працівник культури*, в 1984 р. – *Заслужений митець*. На її рахунку і кілька грампластинок, аудіокасет та компакт-дисків. Та й після виходу на заслужений відпочинок Марія Мачошко не відпочиває. Часто можна бачити її на різних концертах і фестивалях – дома і за границею. В останньому часі вона часто виступає разом з молодими співаками, яким охоче віддає свій життєвий досвід, йде веселити піснею людей і в рамках циклу концертів «Не забудь свою колиску», яку останніми роками організує Союз русинів-українців Словацької Республіки.

В її репертуарі переважно українські народні пісні Пряшівщини в обробці Юрія Костюка, Степана Ладижинського, Юрія Цимбори, Тібора Андрашована та ін. Особливо популярними стали пісні у її виконанні: «*Іване, Іване*», «*Ой на плаю вівці пасуть*», «*Ей, гой, тили-тили*», «Заспіваймо собі двома голосами», «Коли-м була мала-мала», «Мам я мужа фуяроша», «Прийдь до нас, шугаю», «Казала ми мамка, жеби-м ся видала», «Ей, Янічку, за водов», «Так єсь ня, мамочко» та ін. Багато

пісень виконала спільно з Йосифом Пригодою та Рудольфом Смотером.

З нагоди життєвого ювілею бажаємо нашій ювілярці міцного здоров'я, втіхи від зустрічі з близькими і рідними.

На многая і благая літа!

-мі-

Літ.: Микола Мушинка. З циклу «Охоронці народних традицій» (3) – Маковицький соловейко – Марія Мачошко («НЖ», № 13 – 14, 2004);

E. Pastoráková. Marka Mačošková spomína. Пряшів, 1996.

Євангеліє, яке об'єднує народи

В Україні видадуть повне факсиміле Реймського Євангелія. Книга вважається давньою пам'яткою української мови. Побачить світ у рамках проєкту «Повертаємо в Україну культурну спадщину».

«Таких рукописів насправді дуже багато, але не всі дослідники мали до них доступ. Вони розпорошені у різних музеях, різних сховищах різних країн. Уже видане Луцьке Євангеліє, Луцький Псалтир, Холмське Євангеліє, Лавришевське Євангеліє, і цьогоріч презентуємо Реймське Євангеліє та Віденський Октоїх», – розповів заступник директора з наукової роботи Національного заповідника «Софія Київська» та редактор видання **В'ячеслав Корнієнко.**

Реймське Євангеліє – пам'ятка українсько-чесько-французька. Кирилична частина була створена в Києві у XI ст. Далі книга потрапила у Чехію, де у XIV ст. до неї додали глаголичну частину. Іноді рукопис пов'язують із донькою Ярослава Мудрого – королевою Франції Анною, однак історики не знаходять цьому підтверджень.

▲ *Київський уривок Реймського Євангелія пов'язують із донькою Ярослава Мудрого Анною, натомість історики не знайшли жодних підтверджень цієї гіпотези.*

Диякон Григорій розпочав роботу над Остромировим Євангелієм 21 жовтня 1056-го. Книга вважається однією із найдавніших пам'яток старослов'янського та українського письма. Її готували в Києві для новгородського посадника Остромира та місцевого Софійського собору. Творці використали нині втрачений оригінал староболгарською мовою.

Gazeta.ua

Вітання ювілярам

У цьому році відзначили свої визначні життєві ювілеї довгорічні членки Союзу русинів-українців Словацької Республіки, Регіональної ради у Свиднику, активні представниці культурного життя регіону, жінки-декламаторки Анна Ванько з Грабівчика 70-ліття та Ольга Урам зі Свидника 85-ліття від дня народження.

Поважний ювілей – це особливе свято. Є що розповісти про себе та свої досягнення. Активна життєва та громадська позиція, любов до рідного краю, рідної мови, бережливе ставлення до своїх коренів, шанування наших традицій, слова, пісні, талант представлення української, словацької, російської поезії на високому рівні декламації – це все характеризує ювілярок і являється суттю їх життя по сьогоднішній день.

З нагоди цих знаменних дат в залі СНМ – Музею української культури у Свиднику пройшло урочисте засідання Регіональної ради Союзу, на якому, крім її членів, були присутні представники музею та приятелі нашої організації. У вітальній програмі Анні Ванько і Ользі Урам були вручені Золоті медалі Союзу русинів-українців Словацької Республіки, як вища нагорода організації за довгорічну активну діяльність, ентузіазм, заслуги та вагомий внесок у культурне життя Союзу. Директор СНМ – Музею української культури Ярослав Джоґаник вручив квіти і привітав ювілярок листом-вітанням за їх довгорічну співпрацю з музеєм, збереження та поширення української культури у Словаччині.

До поздоровлень приєднались всі присутні, котрі посередництвом художнього слова, поезії та пісні побажали ювіляркам, щоб в їх житті все було, що потрібно, без чого не складається життя, любов, здоров'я, щастя та вічна нестаріюча душа. Ласки від Бога, від людей добра, на многії і благії літа.

Людмила РАЖИНА,
Свидник.

НАШЕ КУЛЬТУРНЕ БАГАТСТВО І НАША ГОРДІСТЬ

Перед Великоднем в СНМ – Музеї української культури у Свиднику традиційно проходить виставка великодніх писанок. В цьому році музейники підготували її 21 річник, але, на жаль, у зв'язку з вжитими мірами щодо пандемії коронавірусу, відкрити виставку не вдалось. Тому пропонуємо і щиро запрошуємо всіх шанувальників народного писанкового мистецтва оглянути виставку у світлинах посередництвом інтернету на музейних сторінках web: www.snm.sk/muk та facebook: www.facebook.com/muzeum.svidnik. Виставка триває до 31 травня 2020 р.

Загалом на виставці експонується майже 500 прекрасних писанок, оздоблених різною технікою та матеріалом, створених на курячих, гусячих, перепелиних і страусиних яйцях. Самобутні роботи 22 писанкарок і 2 писанкарів з різних куточків східної частини Словаччини являються скарбом народної творчості в культурній історії русинів-українців. Розглядаючи цей вид народного мистецтва, помітно, що творчість писанкарок/писанкарів здебільшого спирається на багатий орнаментальний фонд регіону, з якого вони походять і мистецьки його розвивають, при цьому використовується повна шкала архаїчних сонячних, рослинних та геометричних мотивів.

На виставці презентують свої творчі роботи: Анна Андрейко, Свидник, Алена Баб'як, Свидник, Марія Блянд, Ленартів, Анна Цимбаляк, Бардіїв, Соня Кошар, Требішів, Марія Кравець, Свидник, Ярмила Латта, Стащин, Алена Ловинґер, Мальців, Віра Микулик, Вишній Верлих, Яна Мигалич, Свидник, Анна Мирилович, Снина, Віра Обрин, Вехець, Андрія Оліяр та Дарина Оліяр, Нижня Писана, Моніка Пальовчик, Снина, Алена Пелех, Раковець над Ондавою, Анна Сливка, Вислава, Божена Шелепець, Свидник, Емілія Шелепець та Михайло Шелепець, Снина, Їтка Щерба, Ладомирова, Марґіта Яцканин, Свидник, Кветослава Єнча, Сорочин, Ірена Чверчко, Нижня Писана.

Виставку доповнюють дерев'яні рельєфи Франтішка Єнчі з Нижньої Писаної та експонати з музейних фондів.

Колектив музею висловлює сердечну подяку всім новим та довгорічним писанкаркам/писанкарям за активну участь у виставці та бажає доброго здоров'я, щастя і довгих років творити і радувати нас своєю майстерністю.

Людмила РАЖИНА,
СНМ – МУК.

K OTÁZKE TAKZVANÉHO UKRAJINSKÉHO BURŽOÁZNEHO NACIONALIZMU NA SLOVENSKU (2)

Členovia ÚV KSS K. Bacílek, E. Friš a K. Dolinský 6. 3. 1945 pozvali na pracovnú poradu do Košíc I. Rohaľa-Ilkiva, hlavného tajomníka UNRP a žiadali, aby UNRP počkala so zverejnením rezolúcie zo zjazdu delegátov z rusínsko-ukrajinských obcí, aby požiadavku spojenia so Zakarpatskou Ukrajinou nestavala v zmysle územnom a aby sa usilovala zaujať priateľské vzťahy k SNR a slovenskému národu.[5] Ani jedna požiadavka sa nesplnila a UNRP ešte mesiac nebrala na vedomie existenciu slovenských národných orgánov. V. Karaman, predseda UNRP, 17. 3. 1945 oznámil generálovi L. Z. Mechlisovi, členovi vojenskej rady 4. ukrajinského frontu, že UNRP oficiálne nenadviazala kontakty so SNR a obrátil sa naňho s prosbou o poskytnutie dopravného prostriedku a pomoci pri vydávaní novín. Súčasne ho informoval o situácii. Zhrnul ju do konštatovania, že UNRP a jej program si získali sympatie v radoch uvedomelej rusínsko-ukrajinskej inteligencie a väčšiny obyvateľstva. «Avšak vzhľadom na to, že nemáme výkonnú moc, nemáme možnosť menovať do administratívnych a iných funkcií vlastných ľudí, naša pozícia v očiach ľudu sa môže zdať nepevnou».[6] Už samotný fakt, že predseda UNRP sa obracia o pomoc a podáva správu generálovi Červenej armády a nie SNR, svedčí o tom, že UNRP sa v tomto čase orientovala v štátno-politickom smere na Sovietsky zväz.

UNRP začiatkom marca 1945 oznámila písomnou formou prezidentovi ČSR E. Benešovi, že bola zvolená ako «jediná predstaviteľka ukrajinského obyvateľstva Priaševčiny» a žiadala ho, aby pozval na moskovské rokovania zástupcov politických strán a SNR aj dvoch predstaviteľov UNRP. Táto požiadavka sa neakceptovala. Na moskovských poradách o zostavení vlády a vládnom programe v marci 1945 sa o rusínsko-ukrajinskej otázke na Slovensku nerokovalo. Dostala sa na pretras iba v súvislosti s diskusiou k návrhu kapitoly vládneho programu o Zakarpatskej Ukrajine. Komunisti, poukazujúc na existenciu hnutia na východnom Slovensku za pripojenie k ZSSR, naliehali na partnerov, aby vláda okamžite začala rokovať s predstaviteľmi ZSSR o začlenení Zakarpatskej Ukrajiny do Sovietskeho zväzu, lebo ak sa vyrieši tento problém, nastane pokoj aj na východnom Slovensku. Pritom K. Gottwald zdôraznil, že Sovietsky zväz si nepraje pripojenie východnej časti Slovenska k ZSSR. «To vieme z autentických miest».[7]

Hoci Benešovu štátnu ideu ČSR ako národného štátu Čechov a Slovákov bez národnostných menšín prijali všetky politické strany vrátane KSČ a KSS, zdá sa, že v postoji k riešeniu rusínsko-ukrajinskej otázky na Slovensku predsa len existovali určité diferencie. Kým komunisti, ako vyplýva z predchádzajúceho textu, boli ochotní priznať Rusínom-Ukrajincom práva národnostnej menšiny, E. Beneš sa usiloval riešiť túto otázku predovšetkým výmenou obyvateľstva. V rozhovore s V. M. Molotovom, ministrom zahraničných vecí ZSSR, 21. 3. 1945 uviedol, že podľa jeho názoru otázka Ukrajincov na Slovensku by sa mohla «riešiť presídlením a výmenou obyvateľstva medzi Slovenskom a Zakarpatskou Ukrajinou, kde žije časť Slovákov». Na dotaz E. Beneša, ako sa na to pozerá Molotov, menovaný vyhlásil, «že tu neexistuje žiadny problém, o výmene sa možno, samozrejme, dohodnúť».[8] Neskôr sa síce uskutočnila výmena obyvateľstva medzi ČSR a ZSSR na dobrovoľnom základe a formou optácie, ale problém rusínsko-ukrajinskej menšiny sa tým nevyriešil, lebo do ZSSR sa presídlilo iba 2665 rodín s celkovým počtom12 015 osôb.[9]

Vedúci činitelia UNRP si postupne uvedomili nereálnosť pripojenia časti východného Slovenska k ZSSR z medzinárodného i vnútropolitického hľadiska. Kremeľ nejavil záujem o kúsok slovenskej zeme, rovnako ako sa neusiloval o včlenenie celého Slovenska do ZSSR, hoci v KSS pred r. 1945 nechýbali snahy tohto druhu. Jeho najbližším cieľom bolo podrobiť si strednú a juhovýchodnú Európu, nie však cestou rozširovania územia ZSSR, ale prostredníctvom nastolenia komunistických režimov v tomto regióne a satelizáciou jednotlivých krajín. Ani vnútropolitické pomery neumožňovali realizáciu zámerov UNRP. Všetky politické strany a nová politická reprezentácia ako celok trvali na územnej celistvosti ČSR, nehovoriac už o tom, že pripojenie časti východného Slovenska k sovietskej Ukrajine na základe etnického princípu bolo jednak ťažko uskutočniteľné, pretože rusínsko-ukrajinské osídlenie nebolo kompaktné, jednak by vznikol precedens pre maďarskú a poľskú národnostnú menšinu v ČSR. Napokon aj samotné hnutie za pripojenie slablo a postupne zaniklo. Pravda, dodnes nepoznáme jeho presný rozsah, aká časť rusínsko-ukrajinského obyvateľstva si priala stať sa súčasťou ZSSR. Hnutie pravdepodobne iniciovala komunisticky orientovaná časť rusínsko-ukrajinskej inteligencie. Gréckokatolícky klérus, ktorého politický vplyv nebol bezvýznamný, sotva túžil po sovietskej Ukrajine. A tí jednotlivci, ktorí snívali o samostatnej veľkej Ukrajine, nepriali si zase kuratelu Moskvy. Na rozdiel od Zakarpatskej Ukrajiny, na východnom Slovensku Červená armáda a príslušníci NKVD nezasahovali do udalostí v tomto smere. Aspoň doteraz sprístupnené pramene o tom nič nehovoria.

Optácia definitívne pochovala myšlienku pripojenia časti východného Slovenska k ZSSR, hoci vedúci činitelia UNRP práve v súvislosti s jej prípravou ju nepriamo opäť nastolili.[10] Vzhľadom na to, že do ZSSR optovali predovšetkým najchudobnejšie rodiny a osoby nacionálne vyhranené s komunistickým zmýšľaním, očakávajúc, že v novej vlasti sa budú mať lepšie, optácia znamenala oslabenie národného hnutia a revolučného potenciálu rusínsko-ukrajinského obyvateľstva. Keďže nádeje optantov sa nesplnili a informácie o skutočných pomeroch v ZSSR, v regiónoch, kde žili presídlenci z východného Slovenska (väčšinou západná Ukrajina, kde v tom čase ešte doznievali potýčky medzi banderovcami a sovietskou mocou) sa šírili ako lavína prostredníctvom utečencov a listov príbuzným, ilúzie o Sovietskom zväze sa rozplynuli a spolu s nimi aj snahy o pripojení k ZSSR. Keď sa k tomu pridali zvesti, že všetci Rusíni a Ukrajinci budú presídlení do ZSSR, napriek tomu, že boli predstaviteľmi štátnych orgánov viackrát dementované, časť obyvateľstva podľahla panike a východisko hľadala v zmene národnej príslušnosti.[11]

Michal BARNOVSKÝ.
Historický časopis, r. 44, 1996, č. 1, str. 64 – 82.

---

[9] VANAT, I.: C. d., s. 265.

[10] V. Karaman v rozhovore s V. A. Zorinom, veľvyslancom ZSSR v Prahe 19.7. 1945 poznamenal, že veľký počet ruského a ukrajinského obyvateľstva by prijalo sovietske občianstvo za podmienky, že do ZSSR prejde aj ich pôda. Na otázku Zorina, ako má tomu rozumieť, uviedol, že ide aj o pripojenie «Priaševčiny k Sovietskemu zväzu». Na to mu Zorin odpovedal, že «pripojenie Priaševčiny» neprichádza do úvahy, «lebo hranica medzi Československom a Sovietskym zväzom je už ustanovená. Môže ísť [iba] o to, že osoby, ktoré príjmu sovietske občianstvo a majú pôdu na území Slovenska, po presídlení do ZSSR dostanú pôdu na novom území». AVP RF, fond 0138, 0. 27, P. 135, D. 9. Podobné stanovisko ako V. Karaman zaujala aj delegácia UNRP v odpovedi K. Šmidkemu v auguste 1945. Pozri: VANAT, I.: c. d., s. 243-244.

[11] Ešte 22. 12. 1948 dôverník Hl. odboru Poverenictva vnútra pod zn. S-J. J.S./25-48 hlásil o zmýšľaní Rusínov-Ukrajincov takto: «Ako to bude, nikto nevie, môže sa stať, že v budúcnosti bude podpísaná medzi ZSSR a ČSR nejaká zmluva, na základe ktorej všetci Rusíni či Ukrajinci budú presťahovaní do ZSSR. Preto dnes každý Rusín... vďačne sa hlási k národnosti slovenskej, len aby ostal tu». Archív Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Levoča (ďalej Archív MV SR), fond KSMV Prešov, B. 10-7, inv. j. 31. Rusínov-Ukrajincov žilo na Slovensku r. 1930: 95 783, r. 1940 (bez územia Slovenska okupovaného horthyovským Maďarskom) 61 270, r. 1950 48 231.

Жіночий трепетний голос з-під Дуклі
(До життєвого ювілею Надії Вархол)

Вже кілька десятиліть збагачує українську художню та наукову літературу українців Словаччини Надія Вархол, яка цими днями відзначає свій круглий життєвий ювілей. Народилася вона (8.4.1950 р.) у Хмельовій Бардіївського округу. Духовне багатство, яке віками створювало наше населення, виявилось у її світосприйманні та зображенні людей і світу у численних творах.

Після закінчення Пряшівського педагогічного факультету Університету ім. П. Й. Шафарика все плідне життя вона пов'язала з роботою в Музеї української культури у Свиднику. Записування і дослідження народного слова дало їй можливість познайомитись з духовним багатством нашого населення. Її наукові роботи **«Народні загадки Східної Словаччини»** (1985), **«Рослини в народних повір'ях русинів-українців Словаччини»** (1985), **«Ходить орач по полі»** (1992), **Фразеологічний словник лемківських говірок Східної Словаччини»** (1990), **«Звідки і коли»** (2009), **«Народна демонологія українців Словаччини»** (2017) та ряд дальших студій посилили в неї використання народної розмовної мови у художніх творах. Крім наукового значення, ці роботи, її дослідження мають для нас ще й історичне та політичне значення. В цьому плані Н. Вархол своїми науковими роботами виконала велику справу і за це належить їй велика подяка. І сьогодні хочемо звернути увагу широкого читача хоча б на збірник «**Звідки і коли,** бо в ньому авторка наводить народні перекази про заснування окремих сіл та виникнення їх назв. Н. Вархол надрукувала у згаданому збірнику найрізноманітніші пригоди та незвичайні події, пов'язані із заснуванням того або іншого нашого села та його найменуванням. Знайомить також з виникненням народних прізвиськ та форм висміювання окремих сіл Крім того, читачі мають можливість познайомитись і з подіями про виникнення монастирів та замків у нашому краю, особливо Зборівського – Маковицького.

Майже одночасно з науковими роботами Н. Вархол писала і художні твори – оповідання. Вже перша збірка оповідань **«Погорда»**, яка вийшла після кількох надрукованих оповідань у журналі «Дукля» 1991 року. Збірка викликала значний інтерес, бо вона зуміла достатньо обґрунтовано, художньо переконливо, оригінально зобразити долю жінок у різних соціальних, національних, навіть конфесійних ситуаціях. Свої спостереження вона зуміла художньо вмотивувати, зацікавити читача і написати прегарною літературною мовою, насиченою, правда, з мірою, місцевими словами-образами. Читач відчує, зрозуміє, що дія відбувається в місті чи околиці краю, в якому авторка народилася, живе та працює. Авторка розповідає про свою генерацію, не зневажує її, але в кожній людині шукає добро, красу її душі.

Майже всі художні задатки, які виявились у першій збірці, знайшли своє продовження, поглиблення та майстерне відтворення у збірці оповідань **«Інтер'єр несусвітності»** (2002). В окремих оповіданнях Н. Вархол продовжила всі попередні позитивні риси і зобразила їх ще на вищому художньому рівні, ніж у попередній збірці. Різні ситуації, в яких опинились її персонажі, передусім жінки – українки, мають оригінальне, неповторне звучання. Вона з тактом зображує моральний стан окремих жінок, чоловіків, різних п'яниць, бідолахів, але й прекрасних людей. Герої її оповідань – це не лише люди з-під Дуклі, але вони часто живуть чи побувають за океаном – в США. Авторку цікавлять моральні позиції людей не лише рідного краю, але всієї держави чи навіть ширше, цікавлять люди, які шукають своє місце у суспільстві, родині, у складній ситуації, щоб зберегти свою честь, далі – як деякі персонажі-жінки знаходять вихід із скрутної ситуації, інші втрачають землю під ногами і впадають у прірву. Іноді запитує, чому вони поступають так, а не інакше. Більшість оповідань, новел, навіть ескізів, зарисовок написано від першої особи, і вони викликають вірогідність зображеного. Такі оповідання, як *«Ключ», «Дім», «Стілець», «Диван», «Крик»* та інші належать до того найкращого у збірці. Позитивно можемо констатувати, що авторка у творах збірки вдало, естетично функціонально використала ряд цікавих художніх образів, запозичених із народної творчості, як порівняння, символи, епітети, прислів'я тощо, які надають характер, де і в якому середовищі відбувається дія і, головно, збагачують літературну мову не лише нашого регіону, але й ширше загальноукраїнську. Не дивно, що ряд читачів і критиків позитивно оцінили саме такий підхід авторки до використання народної мови та до виникнення і розкриття душі окремих персонажів.

Надія Вархол поступово сформувалась в оригінального, своєрідного творця художньої літератури, яка не має пари, пенданта в українській літературі Словаччини. Той новий її творчий розмір виявився передусім у сатирично-гумористичній повісті **«Муха»** (2012). На перший погляд здавалось би, що мова у творі буде про комаху – муху, але насправді – це мова про різних людей нашого часу. Авторка розкрила внутрішній світ різних мух, їх мрії, поступки, погляди, а насправді людей. Саме муха дозволила авторці «залетіти» у різні родини, корчми, будинки, канцелярії, установи, школи, на вулицю, у природу і побачити все погане, брудне, зло і добро, яке у світі існує. Показала, як мухи були чи ставали не лише дуже працьовитими, але й нечесними, сексотами, зрадниками, паразитами, кар'єристами, бюрократами, мафіянами, словом шкідниками, але зустріли й чесних, свідомих подруг, як це буває серед людей. Вона посередництвом образу мухи викреслила різних типів людей, їх мораль, поведінку, всіляких лжетеоретиків, паразитів, гультяїв, пройдисвітів не лише мушиного світу, але передусім людського, яке себе називає homo sapiens.

Вся розповідь ведеться від першої особи – мухи. Вільна розповідь іноді чергується з діалогами, як буває у драматичному творі. У повісті авторка використала оригінальні прислів'я, приказки, порівняння, символи, метафори. Все це надає твору народне звучання. Та не лише тому, але й завдяки вище названим рисам, нового підходу до зображення життя людей, того нового, що внесла у твір, вважаємо, що у цій повісті Надія Вархол відкрила нову дименсію свого творчого пошуку і збагатила нашу художню літературу.

Шкода, що роки так швидко біжать, бо у ювілярки ще багато планів, бажань написати новий твір.

Бажаю Вам, пані Надія, міцного здоров'я і творчого натхнення.

З роси і води!

Михайло РОМАН.

Сторінки минулого (4)

АНДРІЇВКА – ANDREJOVKA (місцева частина Орлова (діал. Вірлів), окр. Стара Любовня

Андріївка знаходиться два кілометри на схід від Орлова на лівому березі річки Попрад.

Вперше згадується у документі 1366 р. у зв'язку з даруванням двох лісових ділянок для заснування поселень. Андріївка відома в документі під угорською назвою Andreasvagasa. Поселення засноване на праві придбання поселенцями з шолтисом Андрієм, звідки і назва поселення. Засновано Андріївку в першій половині 14 ст. У 14 – 15 ст. Андріївка належала до маєтку Плавеч. В 1427 р. тут було оподатковано 10 дворів. Пізніше кількість дворів скоротилась, імовірно, через переселення. В 1543 р. не було оподатковано ні один двір, напевно, через пожар або переселення. В 1567 р. було 5 селянських та 6 желярських дворів. В минулому тут зафіксовані такі прізвища жителів, як Допиряк, Коваляк, Крайняк, Гнат. В 1600 р. тут жило 10 підданих родин, переважно русини. За працею на господарському дворі сюди переселилось декілька родин з Плавча, як Буша, Ґочмановський, Кнапик, Щербак, а з Польщі – Бірошик, Бушек, Недорощик, Снак. В 1828 р. Андріївка згадується як осада з 9 дворами. У середині 19 ст. Андріївка заникла як окреме село і стала місцевою частиною села Орлів. У 1945 р. ще існувала 1-класна руська початкова школа. Школа проіснувала до 1963 р.

13.11.2011 р. було освячено новозбудовану греко-католицьку церкву, засвячену українському греко-католику, засновникові монашого ордену Василіян (ЧССВ) Йосафату Кунцевичу, Полоцькому архієпископу.

Найбільша кількість жителів Андріївки зафіксована в 1970 р. – 208, в 2009 р. тут було 28 будинків з 90 жителями. Збереглось близько 10 дерев'яних будинків.

Кількість жителів: 1828 р. – 87, 1950 р. – 179, 1961 р. – 167, 1970 р. – 208, 2008 р. – 90.

АНККО – ANKKO – вимерле поселення на Стропківщині

Анкко – поселення невідомого місця розташування.

До 1454 року, коли між магнатами з Перина виникла майнова суперечка, «Анкко» перестало існувати або отримало нову назву, і його потрібно шукати серед сучасних русько-українських сіл, про які вперше згадується в цій суперечці: Якушівці (Jakoswagasa), Репеїв (Repo), (Руська) Поруба (Poruba), Завада (Zawathka), Притуляни (Prythwlan) і Рогожник (Rohozna). Ці села знаходяться поблизу штучного озера Домаша, побудованого в лютому 1962 – грудні 1967 рр.

БАЄРІВЦІ (БАРІВЦІ) – BAJEROVCE, окр. Сабинів

Bayeruagasa (1366), Beyerhaw (1475), Bajerowcze (1786), Bajerovce (1920), Bayrocz, Baiorocz, Bayor, угор. Bajorvágás.

Місцеві назви: Брезовська, Циґанська, Корепецька, Палочанська сторона, Возини.

Стат.:1869 – 759 жит., 1880 – 718, 1890 – 728, 1900 – 739, 1910 – 608; 1928 – 137 буд., 604 жит., з т. 604 чсл.; 604 гр.-кат.; 1930 – 579, 1940 – 646, 1948 – 587, 1961 – 559, 1970 – 589, 1980 – 462; 1991 – 120 буд. (10 незас.), 422 жит., з т. 22 рус., 1 укр., 399 слов.; 166 прав., 150 гр.-кат, 12 р.-кат., 1 без., 93 невст.; 2001 – 354, з т. 293 слов., 60 рус., 1 укр.; 8 р.-кат, 216 гр.-кат., 125 прав.; 2011 – 306 жит., 145 слов., 153 рус., 1 укр., 7 невст.; 12 р.-кат., 187 гр.-кат., 98 прав., 3 без віросп., 6 невст., 2013 – 299 жит., 2017 – 284 жителі.

Площа хотара 1616 га, три джерела мінеральної води.

Ян Бенько вважає, що Баєрівці заснували поселенці з шолтисом Баєром після 1330 р., а Фердинанд Уличний – після 1350 р. Шолтиство утрималося лише у плавецькій частині села (15-16 ст.); половина села належала шляхтичам з Брезовиці, друга – з Плавча. До 1366 р. відноситься перша письмова згадка про село. У 1427 р. тут було 13 дворів, церква і маєрський будинок. Селяни займалися хліборобством, годували овець і рогату худобу. Лексикон Угорщини 1773 р. зазначає, що село чисто руське.

У 1787 р. – 68 будинків, 463 жителів, 1828 р. – 89 будинків, 681 житель. У 1959 р. згоріло 80 будинків. Селяни господарюють приватно, частина з них їздить за роботою в інші місця. В 1947 р. в Україну переселилось 149 осіб (32 сімей). Під час пожару в 1954 р. згоріло 90 з 111 господарських дворів.

Школа існувала за Австрійської імперії, 1948 р. відновлена 3-класна руська школа, до 1993 р. повноорганізована основна школа з українською мовою навчання. Школярі 5-8 кл. відвідували школу в Шариських Дравцях (без можливості навчатися рідною мовою). 1.9. 2007 р. в Баєрівцях була відновлена школа з дитсадком, але вже з словацькою мовою навчання. 1.11. 2011 р. настала зміна навчальної мови з словацької на русинську. Русинська школа припинила існування 2.9.2014 р. Школярі відвідують школу в Шариських Дравцях.

Невтішний стан народжуваності в Баєрівцях засвідчують такі дані: в 2000 – 2002 рр. не народилась ні одна дитина, в 2003 р. – 3, в 2004 р. – 2, 2005 р. – 1, 2006 р. – 1, 2007 р. – 2, 2008 р. – 1, 2009 р. – 1, 2010 р. – 3. В той час смертність в окремих роках – від 3 до 9 осіб.

Православна церква і фара існували вже у пол. 14 ст. Відомості про православного «батька» Іоанна збереглись з 1570 р. Як зазначає Уличний, існування православного приходу та українського населення в Баєрівцях треба передбачати і в 15 ст, а може, вже під час виникнення Баєровець в половині 14 ст. Наведені відомості про православний приход досі є найдавнішими в північно-східному Шариші.

На місці старої дерев'яної кам'яна греко-католицька церква побудована в 1880 р., каплиця – в 1905 р., греко-католицький священник – від 1821 р., церковна метрика ведеться з 1770 р.

В Баєрівцях народилися артист Микола Ляш (1933 – 2008), педагог, літературознавець Юрій Кундрат (1935 – 2018).

-мі-

Палаючі протести

«Живі смолоскипи в радянському блоці» («Živé pochodně v sovětském bloku». – Ústav pro studium totalitních režimů, Praha, 2019. – 472 s.) – книга чеського історика Петра Блажека, над якою працював майже п'ятнадцять років. Своє дослідження він присвятив громадянам Чехії, України, Польщі, Угорщини, Румунії, НДР, Латвії, Словаччини, які обрали самоспалення як шлях боротьби і незгоди з існуючим ладом та його практиками.

Коли історик зайнявся вивченням долі Яна Палаха, приходить до пізнання та висновку, що таких випадків було більше в радянському блоці.

▲ *Чеський історик Петр Блажек.*

З виданої монографії нас цікавили зокрема історії самоспалення українців. У квітні 1966 року у Москві підпалив себе Микола Дядик, 26-річний шофер із Зугреса Донецької області. Це відбулося на площі Дзержинського, перед в'язницею КҐБ. У лютому 1968 р. 59-річний шахтар з Луганщини Йосип Куцяба намагався спалити себе в Москві.

5-го листопада 1968 р. на знак протесту проти комуністичної тоталітарної системи, політики русифікації в Україні та окупації Чехословаччини військами Варшавського договору здійснив самоспалення на Хрещатику у Києві Василь Макух. Із під'їзду будинку 27 (біля Бессарабського ринку) вибіг «живий смолоскип» – охоплена вогнем постать із словами: «Геть окупантів!», «Хай живе вільна Україна!». Це відбулося у час, коли Київ готувався до річниці жовтневого перевороту...

▲ *Меморіальна дошка Василю Макуху в Києві по вул. Хрещатик.*

Монографія приносить і чеський переклад вірша Святослава Караванського (1920-2016) – українського мовознавця, поета, перекладача, автора самвидаву, багатолітнього в'язня концтаборів СРСР. Вірш «Роздуми перед спаленням» («Úvahy před upálením») на честь Василя Макуха С. Караванський написав у 1969 р. у владімірській тюрмі.

У 2017 році в Києві на Хрещатику встановили меморіальну дошку Василю Макуху. 3 травня 2018 р. новозбудований міст через річку Ботіч у празькому районі Прага 10 носить ім'я Василя Макуха.

Український політв'язень Олекса Гірник (1912-1978) 21 січня 1978 р. вчинив акт самоспалення біля могили Тараса Григоровича Шевченка в Каневі на знак протесту проти русифікації України. У листі до дружини О. Гірник написав: «Я ішов простою дорогою, тернистою. Не зблудив, не схибив. Мій протест – то сама правда, а не московська брехня від початку до кінця. Мій протест – то пережиття, тортури української нації. Мій протест – то прометеїзм, то бунт проти насилля і поневолення. Мій протест – то слова Шевченка, а я його тільки учень і виконавець».

▲ *Меморіальна дошка Олексі Гірнику на будівлі гімназії в Івано-Франківську, де він навчався.*

На знак протесту проти беззаконня вирішив здійснити акцію самоспалення учитель, автор самвидаву Микола Береславський (1924-2006). 10 лютого 1969 р. хотів це провести біля пам'ятника Т. Шевченку в Києві. Однак акцію він переніс у вестибюль Київського держуніверситету. Розкинув транспаранти, полив себе бензином, вигукуючи гасла: «Хай живе самостійна Україна!», «Припиніть дискримінацію українського народу!». Поки встиг себе підпалити, на нього накинулися випадкові люди. Після цього акту його було позбавлено волі. Покарання відсидів у мордовських таборах.

Не можна не згадати й історію татарина Муси Мамута (1931-1978), який підпалив себе 23 червня 1978 р. в Криму, що належить Україні, хоча зараз окупований Росією. Кримський татарин Муса Мамут протестував проти депортації кримських татар.

Всі згадані випадки самоспалення були радикальним проявом протесту проти тоталітарного режиму.

-ІЯ-

Україна прийняла закон про ринок землі

На позачерговому засіданні Верховної Ради більшість народних депутатів в ніч з 30 на 31 березня підтримали законопроект про відкриття ринку землі. Йдеться про законопроект № 2178-10 «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України про обіг земель сільськогосподарського призначення».

Зокрема, за проголосували 259 парламентарів, проти – 24, утрималися – 3, не голосували – 29.

Що передбачає земельна реформа

Запуск ринку землі в Україні відбудеться 1 липня 2021 року (у попередній редакції з 1 жовтня 2020 року).

Основні положення прийнятого законопрктy № 2178-10:

- До 1 січня 2024 року купувати землю зможуть тільки фізичні особи-громадяни України.
- Допуск іноземців до купівлі землі на території України буде можливе лише після прийняття відповідного рішення на загальнонаціональному референдумі.
- Землі сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності продаватися не будуть.
- Концентрація землі в одні руки в перші два роки після запуску земельної реформи обмежена площею 100 га.
- З 1 січня 2024 року купувати землю дозволять українським юридичним особам в концентрації не більше 10 тис. га.
- Розрахунок за покупку ділянок буде проходити тільки в безготівковій формі.
- Банки можуть бути власниками земельних ділянок у межах стягнення застави. Такі ділянки повинні бути відчужені на торгах протягом 2-х років.
- Юридичним особам, учасниками яких є громадяни держави-агресора, фізичним особам, щодо яких застосовані санкції, забороняється купувати землю навіть за умови проведення референдуму.
- Іноземним громадянам забороняється купівля земельних ділянок у 50-км зоні від державного кордону України, незалежно від рішення референдуму.
- Ціна продажу ділянок сільськогосподарського призначення не може бути нижчою від їх нормативної грошової оцінки. Дана норма буде діяти до 1 січня 2030 року.

РБК – Україна.

Гуцульські фіґлі

Іде турист полониною, стрічає гуцула, котрий пасе овець.

– Добрий динь, вуйку.

– Добрий, сине, – каже неспішно гуцул.

– А кажіть лиш ми, вуйку, кілько то у вас вуць?

– Чорных ци білих, сине?

– Білых.

– 50.

– А чорных?

– Тоже 50.

– Ага, но добре. А кілько вовни дає єнна вівця?

– Чорна ци біла, сине? – після поважних роздумів перепитує гуцул.

– Біла.

– 10 кіл за гуд, сине.

– А чорна?

– Тоже 10 кіл за гуд.

– Вуйку, а чом то ви так розрізняєте чорних і білих вуць?

– Бо білі – то мої.

– А чорні?

Гуцул довго і зі смаком розпалює люльку, потім довго і смачно затягується і відповідає:

– Тоже мої.

* * *

Єден бандит каже другому:

– Надоїло ми таке життя. Вічно ся прятати, люди грабити. Я рішив, шо узьму кредит у банкови і удкрию собі магазинчик...

– Та котрий банк тобі з таким писком кредит даст?

– А я так узьму, же они не будут знати!

* * *

– Знаєш, куме, яка у ня прачка? Сама миє, полоще, потім сама усьо уджимає...

– А у мене сама ллє воду, сипле порошок, сама кладе цуря, миє, полоще і сушит!

– Імпортна?

– Ко, Марічка? Нє, наша.

* * *

– Дохторе, а што бы вы прописали чоловікови од наглости?

– Но, пару синяку точно, може, єден выбитый зуб...

Ян Матей Корабинський і його Лексикон

(Минає 280 років з дня народження словацького вченого і лексикографа)

Ян Матей Корабинський – одна з великих постатей, яку Пряшів дав Словаччині. В минулому ця постать не була в полі інтересу дослідників, тому діяльність Яна Матея Корабинського не була доступною для широкої громадськості.

Вчений, лексикограф, редактор та педагог народився 23 лютого 1740 р. в учительській сім'ї в Пряшеві. Спочатку навчався в пряшівській гімназії. З Пряшева переїхав до Братислави, де як сирота продовжив навчання в євангелічній гімназії (що згодом стала колегією). Вже 19-річним став її викладачем. Він заробляв на життя вихованням у сім'ї баронів. Через два роки він заснував жіночу школу. Після її скасування він вирушив у навчальні поїздки до Німеччини, де на практиці вивчав функціонування різних установ для сиріт та бідних людей. У Німеччині вивчав теологію, філософію, історію та природничі науки в університеті Рінтелн у 1770 – 1772 роках.

Geographisch-Historisches und Produkten Lexikon von Ungarn, in welchem die vorzüglichsten Oerter des Landes in alphabetischer Ordnung angegeben, ihre Lage bestimmt, und mit kurzen Nachrichten, die im gesellschaftlichen Umgange angenehm und nöthig sind, vorgestellet werden. Von Johann Matthias Korabinsky. Mit einer Postkarte durch deren Beyhilfe man sich einen vollständigen Ideal-Atlas dieses Reichs selbst entwerfen kann. Preßburg, zu finden im Weber und Korabinskyschen Verlage. 1786.

▲ *Титульна сторінка Лексикону.*

У 1782 році працював у книгарні Ландерера. Потім він запустив власну книгарню. Пізніше став співвласником видавництва і книгарні «Weber-Korabinszky» у Братиславі. Через певний час у нього виникли проблеми з торгівлею, опинився у боргах. Виставив на аукціон своє майно. Тому був змушений прийняти в 1789 році місце викладача у Відні на фабриці Горноостела. Наприкінці свого плідного життя він жив із дочкою у Братиславі, де 23 червня 1811 року помирає.

Ян Матей Корабинський присвятив себе краєзнавству. Однак також був активним у мовній галузі. Він переробив угорський підручник Молібена, склав Малий турецький словник з німецькими, угорськими та чеськими словами та з короткою граматикою. З краєзнавства видав у 1778 році Угорський альманах, кишеньковий атлас Угорщини та монографію про Братиславу. Цей останній твір залишився в рукописі, оскільки його не можна було опублікувати через фінансові труднощі автора.

▲ *Ян Матей Корабинський.*

Серед його більших робіт виділяється німецькомовний «Географічно-історичний і товарний лексикон Угорщини» (Geografische-historisches und Produkten Lexikon von Ungarn). Він опублікував його в 1786 році. Йдеться про економіко-географічний твір, що охоплює 858 сторінок. Він містить коротку характеристику Угорщини та більш детальний опис її топографії, охоплює демографічні, релігійні, етнічні дані та розглядає економічні обставини. Також містить реєстр німецьких топонімів, реєстр словацьких, хорватських та румунських назв міст і місцевостей та одну карту в додатку, яка на той час була чи не найкращою загальною картою Угорщини. Його Лексикон став основою для складання Довідника Королівства Угорщини, який був опублікований у 1804 р.

«Географічно-історичний та товарний лексикон Угорщини» цінний для нас тим, що з науковою точністю та об'єктивністю дає відомості також про окремі села Північно-Східної Словаччини. Проте не всі села в Лексиконі охоплені, головним чином на Земплині.

Виходячи з цього Лексикона, виходить, що у другій половині 18 століття в Угорщині був 851 православний храм, а греко-католицьких – 134. Як зазначають дослідники, на час видання Лексикона на території сучасної Словаччини було 11 греко-католицьких і 175 православних храмів. Ян Матей Корабинський греко-католицькі храми зазначає як «griechisch unirte» (об'єднані греки), а православні – «griechisch nicht unirte» (необ'єднані греки).

Вивченню життя і діяльності словацького вченого присвятив увагу Андрій Ковач (див. «Нове життя», № 3/1993). Звернув увагу на перелік храмів на території Східної Словаччини, які і після 140 років після Ужгородської унії 1646 року були православними або в них жила певна доля православних вірників (в дужках наведені сторінки Лексикону).

Увазі читачів пропонуємо уточнений і поповнений перелік православних церков: Андрійова (12), Чабалівці (84), Чабини (89), Чертіжне (95), Чукалівці (102), Цернина (104), Дрічна (130), Дуброва (134), Фулянка, Фричівці (на другому місці «griechisch unirte») (183), Фричка (183), Ґералт (197), Ґерґеляк (199), Ґіґлівці (200), Гавай (228), Гельцманівці (229), Голчиківці (де жили тільки русини (236), Гостовиці (239), Грабовець (242), Грабків (243), Городисько (243), Яблінка (247), Якушівці (249), Янів (249-250), Кайня (православні і католики, 273), Калинів (274), Капішова (278), Кленова (308), Колбівці (312), Ковбасів, Колониця (312), Комарники (в першому – православні наведені на 2-му місці, 313), Комлоша (1/2 уніатів, а 1/2 православних, 314), Кореївці (319), Коромля (320), Кручів (342), Ладомирова (347), Лажани (357), Матисова (405), Матяшок (3/4 православних, а 1/4 – «griechisch unirte», 405), Миклушівці (413), Минівці (414), Млинарівці (418), Мразівці (429), Никльова (460), Ольшавиця (501), Вільшавка (501), Ондавка (501), Орлик (502), Ортутова (504), Полата (510), Петеївці (536), Петровці, Пихні (537), Пстрина (539), Поляна (548), Поруби (Велика Поруба і Порубка, 550), Потічки (551), Присліп (577), Притуляни (577), Пчолине (578), Рафаївці (592), Радвань і з Горбком (592), Раковець (595), Рогожник (604), Рокитів (605), Рокитовець (605), Розтоки (609), Рівне (609), Рудльов (611), Шапинець (653), Седлиська (691), Смольник (Ґемер) і Собош (714), Стащин (728), Станківці (729), Старина (730), Штефурів (734), Шум'яц (742), Свидник (743), Трнавка (730), Дворянки (751), Тополя (777), Требішів (римокат., а на другому місці православні, 779), Велькріп (825), Видрань (832), Вилаги (834), Вислава (839), обидві Владичі (841), Войтівці (841), Руський Воловий (841), Зубне (858), Звала (858), але і Микова (1 ½ «griechisch unirte», а останні православні, 413), Няґів (1 ¼ «griechisch unirte», останні православні, 461), Пакостів (1 ½ «griechisch unirte», останні православні, 508), Репаші (3/4 «griechisch unirte», ¼ православні, 601), Убля (1 ½ уніати, останні православні, 787) і т.д. Додаймо: Баєрівці (26), Бехерів (56), Брусниця (76) у Корабинського наведені вже як «griechisch unirte».

В бібліотеках Пряшева і Кошиць збереглось лише декілька примірників Лексикона. (Зараз Лексикон в цифровій обробці доступний і в інтернеті).

-мі-

Програма радіо

17.4.2020 – п'ятниця
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)

18.4.2020 – субота
14.00 – 15.00 – Музичні вітання
20.00 – 20.30 – Ми, русини
20.30 – 21.00 – Музика національностей
21.00 – 22.00 – Клуб особистостей, український, реприза
22.00 – 23.00 – З архіву національно-етнічних передач

19.4.2020 – неділя
09.00 – 10.30 – Літургія ПЦ Бзяне
21.00 – 22.00 – Дзвони над країною русинськи, реприза
22.00 – 22.30 – Мости, реприза
22.30 – 23.00 – Гіт-парад український, реприза

20.4.2020 – понеділок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)

21.4.2020 – вівторок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)

22.4.2020 – середа
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
19.00 – 20.00 – Там, у нас

23.4.2020 – четвер
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
19.00 – 20.00 – На словечко

24.4.2020 – п'ятниця
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)

25.4.2020 – субота
14.00 – 15.00 – Музичні вітання
20.00 – 20.30 – Корені
20.30 – 21.00 – Музика національностей
21.00 – 22.00 – Національний калейдоскоп, реприза

26.4.2020 – неділя
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
21.00 – 22.00 – Бесіда русинська, реприза
22.00 – 22.30 – Ми, русини, реприза
22.30 – 23.00 – Музика національностей, реприза

27.4.2020 – понеділок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)

28.4.2020 – вівторок
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)

29.4.2020 – середа
18.15 – 18.40 – Радіоновини (Р)
19.00 – 20.00 – Бесіда русинська

30.4.2020 – четвер
18.15 – 18.40 – Радіоновини (У)
19.00 – 20.00 – Клуб особистостей, український

Зміна програми можлива.

NOVE ŽYTŤA
KULT MINOR
Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00 177 725. Ročník 70. Šéfredaktor Miroslav Iljuk. Adresa redakcie: Janka Borodáča 5, 081 08 Prešov. Tel. 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Náklad: 500 ks. Ročné predplatné 10,40 €. Štvrťročné predplatné 2,60 €. Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk. Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a.s.. Stredisko predplatného tlače. Uzbecká 4, P. O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranicna.tlac@slposta.sk. Objednávky na predplatné do zahraničia prijíma: SLOVART G.T.G., spol. s r.o.. Krupinská 4, P. O.Box 152, 852 99 Bratislava, e-mail: info@slovart-gtg.sk. Počítačová sadzba NITECH s.r.o., Prešov, Tlačí Grafotlač, Prešov. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

НОВЕ ЖИТТЯ
Видає Союз русинів-українців СР. Рік видання 70. Головний редактор Мирослав Ілюк. Адреса редакції та адміністрації: 081 08 Пряшів, Янка Бородача, 5. Телефон 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Рукописи і фотографії повертаються на просьбу автора. Редакція залишає за собою право скорочувати статті. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди і не обов'язково збігаються з поглядами редакції.